

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Signis Prædestinationis, Et Reprobationis, Et De Numero Prædestinatorum, Ac Reprobatorum

Recupito, Giulio Cesare

Lvgdvni, 1681

Cap. X. Sextum prædestinationis signum, Misericordia in pauperes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44272

forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, & per membra sua loquitur dicens, Domine, quis similis tibi? Ille per membra sua loquitur dicens: nescio Dominum, & Israel non dimittam. Iste per semetipsum dicit, novi eum, & sermonem eius servo: Ille dicit, mea sunt flumina, & ego feci ea: Iste dicit: non possum à me ipso facere quidquam. Ille regna omnia ostendens dicit: tibi dabo gloriam illorum, quia cui volo do illam: Iste dicit calicem quidem meum bibetis, sedere autem ad dexteram, vel sinistram, non est meum dare vobis. Ille dicit: eritis sicut dii scientes bonum, & malum: Iste dicit: non est vestrum nosse tempora, vel momenta, qua pater posuit in sua potestate. Hæc & plura ibi Gregorius. E quibus apparet exemplar superbiæ in diabolo; in Christo humilitatis: ut maximè ex hoc discernantur, qui sint conformes Christo, & conformes diabolo; & sic reprobati. Schola diaboli tota est in edocenda superbia: schola Christi tota in doctrina humilitatis. Et sic bene ex hoc discerni possunt utriusque scholæ discipuli. Ideo idem Gregorius *Gregor.* ibidem: ille, inquit, nihil aliud mentes sibi subditas docet, quam celsitudinis culmen appetere, cuncta aequalia mentis tumore transcendere: Iste ad spina, ad colaphos, ad spineam coronam, ad crucem, ad lanceam, atque ad mortem veniens, membra sua admonet dicens: Si quis mihi ministrat, me sequatur. Unde apertè concluditur ex hoc maximè cognosci reprobos sequaces diaboli, & electos sequaces Christi: & sic superbiam reprobationis, humilitatem electionis signum esse perspicuum. Quæ est expressa consequentia ejusdem Gregorij, qui rem totam ita concludit. Quia igitur Redemptor noster corda regit humilium, & Leviathan iste Rex dicitur superbiorum; apertè cognoscimus, quod evidentissimum reprobiorum signum superbia est, ac contra humilitas electorum.

CAPUT X.

Sextum prædestinationis signum misericordia in pauperes.

Dico decimò. Misericordia in pauperes prædestinationis est signum. Probatum primò è Scripturis. Primus locus Psalm. 40. Beatus, qui intelligit super egenum, & pauperem; in die mala liberabit eum Dominus. Dominus conservet eum, & vivificet eum, &c. Promittitur intelligenti super egenum, & pauperem liberatio in die mala; id est, ut explicat Augustin. Hugo Cardin. & alij in die judicij. Promittitur conservatio, & vivificatio; Dominus conservet eum, & vivificet eum. Hæc vivificatio, ut ait Augustinus,

E e iij

CLXXXI.
Misericordia in pauperes prædestinationis est signum. Psalm. 40. Augustin. Hugo Cardin.

August. pertinet ad futuram vitam. Ergo intelligentes super egenum, & pauperem signum habent prædestinationis pœne infallibile. Quia, ut ibidem Augustinus, ista Propheta optatio promissio est, securi expectare, qui hoc agunt. Hoc autem signum maximè illi habent, qui intelligunt super egenum, & pauperem, ij scilicet, qui non ex quadam prodigalitate quibusdam connaturali, sed elemosynas largiuntur ex consideratione, & advertentia; considerando in pauperibus sive imaginem Dei, sive personam Christi; & illos ex corde compatiendo. Quod notans ibidem Hugo Cardinalis: Dicit, inquit, qui intelligit: quia maius est dare animum compatiendo, quam pecuniam. Sicut, ut idem Augustinus apud Glossam, beatus, qui intelligit, ut & non petentibus det. Qui petentibus dat, bene facit: quæ tacentem intelligit, beatus. Quippe, ut addit Hugo, huic qui ita intelligit, multa bona promittit. Primum est bonum vite aeternæ: quod dividitur in duo. Primum est habere omne bonum; de quo dicit, beatus ille est: cum beatus sit, cui omnia optata succedunt. Secundum est carere omni malo; de quo subiungit, in die mala liberabit eum Dominus. Quod argumentum prosequitur idem Hugo dicens huic promitti primò conservationem in bono, Dominus conservet eum. Secundò: vivificationem per gratiam, & vivificet eum. Tertio beatitudinem in terra per spem futuræ vitæ, & beatum faciat eum in terra. Quarto liberationem à tentationibus diaboli, & non tradat eum in animam inimicorum eius. Quintò auxilium in tribulationibus: Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius. Sextò denique videtur Deus illi promittere specialem assistentiam in morbis, exhibendo illi quodammodo famulatum; quasi versando, & vertendo ejus stratum in agritudine, & lectum propriis manibus concinnando, quod famuli præstant Dominis: & ideo subditur, versasti; sive, ut legit Augustinus, vertisti stratum eius in infirmitate eius. Ex his liquet iis promitti beatitudinem inchoatam in terra, postea consummandam in cælo. Quod advertens Augustinus, ne putarent, inquit, illi, qui intelligunt super egenum, & pauperem, recipiendos quidem se esse in cælo, sed negligi in terra: promissionem habent vite præsentis, & futuræ. Nihil ad prædestinationis signum præclarius.

Hug. Card.
Compassio
comes elec-
mosynæ.
August.
Hugo.
Elemosy-
næ bonæ
omnia pro-
mittuntur.

Misericor-
dibus Dei
specialis as-
sistentia in
morbis.

August.

Psal. III.

Elemosy-
na est con-
tractus cõ-
modati.

August.

Secundus locus est Psalm. III. Incundus homo, qui miseretur, & commodat: disponet sermones suos in iudicio; quia in æternum non commovebitur. In memoria aeterna erit iustus: ab auditione mala non timebit. Et infra, Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in sæculum sæculi: cornu eius exaltabitur in gloria. Primum qui miseretur, & commodat, is est, qui elemosynas largitur: quia eas non tam dat, quàm commodat, eadem largiùs recepturus; juxta illud Luc. 6. date: & dabitur vobis. Quamobrem Augustinus ex-

pendens hæc verba, qui miseretur & commodat. Date, inquit, & dabitur vobis. In eo quod das, ut tibi detur, commodas. Hoc autem consonat iis, quæ dicuntur Prov. 22. *feneratur Domino, qui miseretur pauperi.* Qui autem ita commodat per manus pauperum pecuniam suam Domino, non solum jucundè vivet in hac vita, ob quod dicitur, *incundus homo*: sed etiam *disponet sermones suos in iudicio.* Quia optimè respondere poterit iudici non interroganti nisi de elemosynis datis, aut negatis. Ideo Augustinus *facta ipsa*, inquit, *sermones sunt*, quibus in iudicio defendetur. *Quid non erit ei sine misericordia, quia & ipse fecit misericordiam?* Sequitur, *in memoria aterna erit iustus: ab auditione mala non timebit.* Quia, ut addit Augustinus, *ad dexteram segregatus audiet, venite benedicti, &c.* Neque aliqua illic eorum nisi opera misericordia commemorantur. Et ab auditu malo non timebit: quod audient ij, qui à sinistris erunt. Sicut igitur, qui parant se ad examen pro consequenda laurea doctoratus, disponunt multò antè capitula, lectiones, responsiones: quæ in eo temporis articulo usui esse poterunt: & signum consequendi doctoratus is habet, qui bene sermones ibi adhibendos disponit: ita elemosynarum largitor signum habet supremæ laureæ consequendæ: quia bene sermones suos disponit adhibendos in examine districto iudicij. Ad quod respiciens Hugo Cardinalis *homines*, inquit, *miseriçordes modò formant non tantùm sermones, quos respondebunt: sed etiam illos, quibus alloquetur eos Dominus: esurivi, & dedistis mihi manducare, &c.* Certè vir cordatus cogitat ad ea, quæ responsurus est in illa magna disputatione extremi iudicij. Observandum legi à Chrysofomo, *disponit rationes suas in iudicio*, alludendo ad id, quod dicitur Lucæ 16. *redde rationem villicationis tuæ: quia omnes rationes benè supputatæ reperiuntur per elemosynas pauperum.* Quippe, ut notat Chrysologus serm. 40. *sine causa accusant peccata, quem pauper excusat.* Nempe, ut ait Chrysofomus hom. 33. ad pop. Auth. *ipsamet elemosyna Christi adstat tribunali, non tantùm patrocians, sed ipsi etiam persuadens iudici, ut patrociniùm præstet; feratque pro eo sententiam.* Sicut igitur, cum iudex munera, & pecuniam accipit à reo, ac se subornari permittit, signum hoc est pœnè evidens sententiæ favorabilis ferendæ, pro liberando reo: si verò munera respuit, in malam id partem accipitur, ut signum futuræ in ferenda sententia severitatis. Ita planè, si nostra Christus munera respuit (quod fit cum ad erogandas elemosynas efficax nobis auxilium denegat) tunc iusti iudicis est maximè pertimescenda severitas, nullis muneribus retardata. Si verò nostra Christus, per manus pauperum, munera suscipit, signum id est futuræ in ferenda sententia clementiæ, severitate muneribus delimita. Et *suadente elemosyna, juxta id, quod diximus ex Chrysofomo, ut ipsamet*

Prov. 22.

Miseriçors in die iudicij bene iudici respõdebit.

August.

CLXXXIII.

Hug. Card.

Chrysof.

Per elemosynas rationes omnes benè supputantur.

Chrysol.

Chrysof.

Elemosyna patroni loco.

Christus iudex elemosynis veluti sanctissimè subornatur.

judex reo patrocinium præstet, feratque pro eo sententiam. Ideò subdit Propheta, dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi. Quia, ut notat Augustinus, ille thesaurum servabit in cælo, qui esurire, & sive in pauperibus se dixit in terra.

- Tertius locus est Tobia 12. eleemosyna est, quæ à morte liberat: & ipsa est, quæ purgat peccata; & facit invenire misericordiam, & vitam æternam. Quatuor effectus tribuuntur hic eleemosynæ: quorum singuli prædestinationis continent signa. Primus est liberatio à morte. Quod, cum non possit intelligi de morte temporali, necessariò intelligitur de æterna. Ex quo occasionem sumpsit quorundam error. Qui, ut refert Augustinus lib. 21. de Civit. cap. 21. dicebant etiam illi, qui nefariè, ac nequiter inter ipsas eleemosynas vixerit, cum misericordia futurum judicium. Vt aut non damnetur omninò; aut post aliquod tempus à damnatione novissima liberetur. Igitur hi putabant, etiam postquam quis damnatus esset ad gehennam, ab ipsis gehennalibus flammis virtute eleemosynæ liberari. Quod licet falsum sit, & hæreticum; verum tamen est, & de fide, quod Tobia loco cit. dicitur ibidem cap. 4. eleemosyna liberat à peccato: & non patitur ire in tenebras, idest in gehennam; de qua Matth. 22. mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, &c. Quippe, ut ait Augustinus hom. 39. inter 50. ante fores gehennæ stat misericordia, & neminem in carcere mitti permittit. Ac si diceret, etiam si te ad fores gehennæ peccatum perduceret, idest ad maximum damnationis discrimen, ante fores gehennæ stat misericordia: & neminem (ex misericordibus) in carcerem mitti permittit. Admirabile est, quod hic insinuat Augustinus ex verè misericordibus damnari neminem. Sed consonat Scripturæ locis cit. eleemosyna non patitur ire in tenebras: eleemosyna liberat à morte. Et hic est primus effectus hoc loco illi à Spiritu Sancto, per os Archangeli Raphaëlis tributus. Secundus effectus est purgatio à peccatis. Ipsa est, quæ purgat peccata. Est ergo eleemosyna Purgatorii loco. Et sicut ibi purgantes peccata sunt de sua salute securi, ita proportionaliter, &c. Quamobrem Cyprianus lib. de opere, & eleemosynâ, quid debeant, inquit, facere peccantes, magisteria divina docuerunt, operationibus justis Deo satisfieri; misericordia meritis peccata purgari. Ideo dicitur loco citato: ipsa est, quæ purgat peccata. Eleemosyna igitur non à gehenna solùm, sed etiam à Purgatorio liberat. Tertius effectus est propitiatio divinæ misericordiæ: quare subditur, & facit invenire misericordiam. Quia scilicet Deus misericordibus misericordiam exhibet, juxta illud Matthæi 5. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Neque enim, ut advertit Cyprianus loco cit. Promereri misericordiam Domini poterit, qui misericors ipse non fuerit. Ideo dicitur facit invenire misericordiam; sine qua nemo salvari potest. Quartus effectus illi*
- tribuitur*

tribuitur vita æterna: *Facit invenire misericordiam, & vitam æternam.* Non fuit satis dicere, *facit invenire misericordiam*: sed quia hæc poterat non esse continuata usque ad perseverantiam finalem, ideo subdit, *& vitam æternam*: quæ ultimus est, & præcipuus prædestinationis effectus. Quia, ut ait Lyranus, in hunc locum, *eleemosyna est satisfactoria pro peccatis: & sic introductoria ad regnum calorum.* Hæc de quatuor eleemosynæ effectibus Tobia 12. designatis. CLXXXIV.

Quartus locus est Matth. 25. *Venite benedicti, &c. esurivi enim, & dedistis mihi manducare, &c.* His verbis misericordia in pauperes declaratur à Christo ut unicum medium gloriæ consequendæ. Sicut etiam ut unicum medium reprobationis, & damnationis immiseriordia in pauperes, *ite maledicti, &c. esurivi enim, & non dedistis manducare, &c.* In quo duo recurrunt dubia non vulgaria. Primum est, quod videantur excludi hîc à prædestinationis tum signo, tum effectu ipsi pauperes; qui non habent, unde eleemosynam largiantur. Secundum est, non dari alia virtutum opera remuneranda præter eleemosynam: neque alia vitia, ut blasphemias, homicidia, adulteria punienda, præter immiseriordiam in pauperes.

Ad primum respondeo, pauperes spiritu, qui divitias spontaneè reliquerunt, non tam judicandos esse, quàm assessuros ut iudices: juxtà illud, quod in persona Apostolorum fidelibus omnibus, sua propter Christum relinquentibus, promissum est, *sedebitis super sedes indicantes, &c.* Matth. 19. Quamobrem Beda in Natali Sancti Benedicti, *sciendum, inquit, est omnes, qui ad exemplum Apostolorum sua reliquerunt omnia, & sequuti sunt Christum, iudices cum eo venturos.* Quod ampliari potest ad omnes pauperes spiritu, id est eos omnes, qui paupertatem patienter, & libenter tolerant. Pauperes igitur spiritu, qui eleemosynas dare nequeunt, assistent ut iudices: divites verò, qui per eleemosynas datas salvabuntur, assistent ut judicandi. Quod notans Beda serm. in nat. S. Benedicti *præter ordinem iudicantium cum Domino, agnoscit ordinem electorum iudicandorum à Domino. Qui non quidem omnia sua pariter reliquerunt; sed de his tamen, qua habebant, quotidianas dare eleemosynas Christi pauperibus curabant.* Pauperes igitur salvabuntur sublimiùs per divitiarum contemptum, divites per largitionem. Majus ergo prædestinationis est signum paupertas voluntaria, quàm eleemosynarum largitio: quia per illam pauperes prædestinantur ut iudices, per hanc divites ut judicandi. Et hæc pro responsione ad primum.

Ad secundum respondeo primò cum Chrysost. hom. 5. de pœnit. *hîc alia virtutum opera subicere. Poterat enim dicere, venite ad me benedicti quod casti, quod virgines vixistis, quod Angelicam conversationem suscepistis. Sed tacet hæc: non quod memoria sint indi-* Eleemosyna primarum obtinet inter virtutes.

gna: sed quod post clementiam sint secunda. Si igitur misericordia in pauperes primum obtinet locum in assequutione gloriæ, primum etiam obtinebit locum in signo prædestinationis ad gloriæ. Quippe ea, quæ in assequutione finis sunt media, ante assequutionem sunt signa. Respondeo secundò largitionem eleemosynarum non solum obtinere in prædestinationis serie primum locum, sed etiam pœne unicum. Quippe in assequutione gloriæ unicè nominantur à Christo. Quod expendens Augustinus in Enchirid. cap. 69. *eleemosynis, inquit, tantum tribuit Scriptura divina, ut earum tantummodo fructum se impertiturum pronunciet Dominus dextris; & earum tantummodo sterilitatem sinistris.* Id autem, non quia hæc sint unicum virtutis opus remunerando; aut negatio eleemosynæ sit unicum peccati genus damnandum. Sed quia, cum ad perseverantiam finalem adultorum requirantur specialia, & efficacia Dei auxilia, hæc divitibus adultis dantur, aut denegantur potissimum propter eleemosynas datas, aut negatas. His enim, qui largiter eleemosynas erogant, erogantur etiam à Deo largiùs auxilia specialia tum in decursu vitæ, tum maximè in fine vitæ: sive ad præservandum, sive ad resurgendum à peccato. Iis verò, qui eleemosynas denegant, hujusmodi auxilia justissimè denegantur. Et ideo, quia saltem radicaliter ab his potissimum pendet salus, aut damnatio: ab his etiam potissimum prædestinatio, aut reprobatio sumitur. Quæ est solutio ejusdem Chrysostomi hom. cir. de pœnit. ubi: *Non, inquit, dixit ite maledicti, quia fornicari estis, quia furtum, aut falsum testimonium fecistis, periurastis. Quare, Domine, virtutum aliarum non recordaris: non indico, inquit, peccatum, sed inclementiam: non peccatores, sed immisericordes indico. Ob inclementiam vos damno, quod talem, ac tantam salutis medicinam, eleemosynam scilicet, qua amoliri, atque abstergi omnia peccata potuerunt, tantum beneficium despexistis. Itaque inclementiam vitupero tanquam malitiæ radicem.*

Luca 16. Quintus locus est Lucae 16. *facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.* Hortatur ad eleemosynam. Quippe mammona iniquitatis vocantur divitiæ; sive quia, ut notat S. Hieronymus in Matth. cap. 6. *de iniquitate collecta sunt:* sive causaliter, ut volunt alij, quia impellunt ad iniquitatem. Si ergo divitiæ impensæ pauperibus faciunt nobis amicos, qui recipiant nos in aeterna tabernacula, utique eleemosynarum largitio prædestinationis est signum: sicut signum est quod quis admittendus sit ad aulam regiam, si eò munera, & amicos præmittat. Ideo, ut refert Gregorius hom. 32. in Evang. cum quædam matrona duobus peregrinis eleemosynam obtulisset, ij alacriter responderunt, *nos te requirimus in die iudicij: & quidquid possimus, tibi præstabimus.* Quapropter erogando eleemosynas, ut notat idem

August.
In quo sensu soli eleemosynæ promittantur prædestinatio, soli immisericordiae reprobatio.

Gregor.
Pauperes offerunt se in die iudicij patros nos.

Gregorius lib. 21. moral. cap. 14. debemus cogitare quod patronis potius nos *recepturis in aeterna tabernacula* munera offerimus, quam egenis dona largimur. Ex quo colligitur praedestinationis signum praeclearius esse penes pauperes, qui eleemosynam recipiunt; quam penes eos, qui dant. Illi enim in Paradiso dominium obtinent, ut de eo possint disponere ad libitum, recipiendo etiam alios tanquam in domos proprias. Quod advertens Theophylactus in hunc locum, *Theoph.*
Aeterna, inquit, *tabernacula pauperibus in Christo constituta sunt: in qua possint eos recipere, qui hic ipsis amice largiuntur de bonis. Felix permutatio, in qua temporalia mutantur aeternis.* Hoc autem videtur potissimum verificari de eleemosynis erogatis in pauperes voluntarios, de quibus dicitur Matthaei 8. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Ita enim hoc regnum ipsorum est, ut ad ejus participationem admittant etiam amicos. Ideo Christus, *facite vobis amicos, &c.*

Sextus locus est Pauli ad Coloss. 3. *Induite vos, sicut electi Dei, sancti, & dilecti, viscera misericordiae.* Ergo haec viscera propria sunt electorum Dei. Ergo signa electionis, & dilectionis Dei. Neque mirum, quandoquidem haec eadem viscera cognovit in Deo Zacharias, dum dixit *Per viscera misericordiae Dei nostri,* Lucae 2. Ideoque Deus dicitur a Paulo 2. Corint. 1. *pater misericordiarum.* Cum in Deo sit pariter misericordia, & justitia, & multa opera ex divina justitia prodeant, non dicitur pater justitiarum, sed *pater misericordiarum:* quia scilicet opera justitiae originem sumunt non ab intrinseco, sed ab extrinseco, nempe a peccatis, & culpis: quae sunt omnino a Deo aliena. Opera vero misericordiae sumunt originem ab intrinseco, nempe ab ipsiusmet Dei visceribus: quae sunt viscera misericordiae. Et sic opera misericordiae Deum agnoscunt tanquam parentem, e cujus visceribus sunt genita. Ideo dicitur *pater misericordiarum.* Est animadversio Bernardi in natali Domini sermon. 5. ubi *Bernard.*
Recte, inquit, *non pater iudiciorum, vel ultionum dicitur, sed pater misericordiarum; eò quod miserendi causam, & originem sumat ex proprio: iudicandi, vel ulciscendi magis ex nostro.* Ideo Paulus *induite sicut electi Dei viscera misericordiae,* quae signa sunt electionis, & dilectionis specialis Dei, quia conformantur visceribus misericordiae Dei nostri.

Probatum idem secundò rationibus ductis etiam è Scripturis, & Patribus, sed per mediatas consequentias. Prima ratio. Eleemosyna remouet omne praedestinationis impedimentum. Ergo praedestinationis est signum. Consequentia patet, quia remouens prohibens est aliquo modo causa efficiens, dum existit: & sic signum antequam existat. Antecedens probatur, quia omne praedestinationis impedimentum reducitur ad peccatum, quod solum est *deuatiuum à fine*

ultimo. Sed eleemosyna tollit peccatum, tum afferendo remissionem peccati commissi, tum præservando à futuro. Quod significatur Tob. 4. *Eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat.* Quippe, ut ait S. Leo serm. 2. de Ascens. *Per charitatis largitatem omne peccatum vincitur, aut declinatur.* Peccatum commissum vincitur, committendum declinatur.

Confirmatur primò ex Dan. 4. *peccata eleemosynis redime, & iniquitates misericordijs pauperum.* In quo observandum est, peccata Nabuchodonosor apud Deum fuisse gravissima, de quorum punitione Deus per os Danielis jam sententiam tulerat: & tamen eundem Daniele[m] eorum veniam non desperasse, si ad ea redimenda adhibita fuisset eleemosyna. Notanda est etiam versio Arabica, quæ ita legit, *peccata tua eleemosynis, quasi syndone involue.* Quia sicut syndone deformitas tegitur, ita eleemosynis deformitas peccatorum. Sed meliùs vulgata, *redime: quasi, persoluto pretio, redimatur per eleemosynas homo à captivitate peccati: & tollatur omne debitum per servitum contractum.* Quamobrem sicut dicimur redimi à peccatis Christi sanguine; ita suo modo dicimur à peccato redimi eleemosynis, *peccata tua eleemosynis redime.* Ideo in testamento cujusdam Petri illustris viri, quod refertur à Baronio anno 103, habentur hæc verba, *cœpimus cogitare, & querere consilium à sacerdotibus, qualiter innumerabilia peccata nostra redimere potuissimus, & à pœna aeterna evadere. Accepimus ab eis consilium, præterquam renunciare seculo, nihil esse melius, quàm eleemosynarum virtutem, & de proprijs rebus, & substantijs monasterium construere.*

Confirmatur secundò ex Eccles. 3. *Ignem ardentem extinguit aqua: & eleemosyna resistit peccatis.* Iure optimo eleemosyna comparatur aquæ: quia in extinguen- dis peccatis videtur novus quidam baptismus. Quod expendens Cyprianus de opere, & eleemos. *Hic, inquit, ostenditur, & probatur, quod sicut lavacro aqua salutaris baptismi gehenna ignis extinguitur; ita eleemosynis, ac iustis operibus delictorum flamma sopitur.* Ita fit, ut interdum unicus panis misericorditer erogatus, causa sit ut Deus det speciale aliquod auxilium ad resurgendum à peccato: ac proinde sit causa, & semen salutis. Quod observans August. hom. cit. *Dedit, inquit, Deus nobis secundum baptismum. Nam sicut aqua extinguit ignem: ita eleemosyna extinguit peccatum. In substantijs nostris habemus abundantiam, quæ flammam nostras oblatione unius panis extinguit.* Huc facit quod narrat Leontius in vita S. Ioannis Eleemosynarij de quodam Petro teloneario. Qui, cum semel panem unicum petenti egeno dedisset, raptus paulò post ad iudicium, conspexit à Dæmonibus multa sua delicta in statera suspendi. Cum verò à bonis Angelis quærententur aliqua ejus bona opera, nec reperirentur; tandem panis ille prolatus est, quem paulò antè inopi de-

Tob. 4.

S. Leo.

Dan. 4.

Baronius.

Eccles. 3.
Eleemosy-
na novus
baptismus.
Cyprian.

August.

derat: qui in altera stateræ parte libratus, æquale pondus tulit in læ-
ce. Ita Petrus liber evadens, ut advertit idem Leontius, summus elee-
mosynarius factus est: adeo ut nec proprio corpori parceret. In hoc
adamussum impletum est, quod ait Augustinus, *nostras flammæ obla-*
tione unius panis extingui. Consonat id, quod dicitur Lucæ 11. *Date*
eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Hac quippe aqua mun-
dantur animæ maculæ veluti novo baptisinate. Quamobrem S. Lau-
rentius Novariensis Episcopus homil. de pœnit. *Aqua, inquit, ablutio,*
& remissio in eleemosyna est largientis. Ne differas abluere inquinatus fon-
tibus eleemosyna, ut rursus in baptismatis fontem redeas. Sicut igitur, si
in uniuscujusque potestate esset iterum baptismi aqua expiari, nemo
esset tam vecors, qui id non maximè discuperet; atque aurum, si
opus esset, ad id consequendum prodigeret: ita planè ardentibus
quisque studiis ferri deberet ad novum hunc baptismum, quem SS.
Patres in eleemosyna collocant. Et sicut baptismus culpam simul re-
mittens, & pœnam, maximum est prædestinationis pignus iis, qui
proximè post susceptum baptismum ex hac vita migraverint: ita
proportionaliter iis, qui post multas eleemosynas, quasi post sæpius
repetitum baptismum, decesserint. In hoc enim eleemosyna præfer-
tur baptisimo, quod lavacrum hoc semel susceptum non licet resu-
mere; lacrum eleemosynæ licet. Quod animadvertens Ambrosius ser.
1. in hæc eadem Ecclesiastici verba *sicut aqua extinguit ignem ita*
eleemosyna, &c. Quodammodo, inquit, eleemosyna aliud est lavacrum:
nisi quod indulgentior est eleemosyna, quàm lavacrum. Lavacrum enim
semel datur (nempe baptismus) eleemosynam verò quoties feceris,
toties veniam promereris. Quid non sperandum ab hoc frequentis-
simè repetito baptisinate non solum ad remissionem culpæ, sed
etiam pœnæ?

Secunda ratio. Omne id, quod præstat efficaciam orationi, præde-
stinationis est signum. Sed eleemosyna est hujusmodi. Ergo, &c. Ma-
jor patet, quia tum salus, tum media ad salutem habentur à Deo: qui
ea dat petentibus. Ideo conjungitur oratio, & misericordia, Psal. 65.
qui non amovit deprecationem meam, & misericordiam suam à me.
Minor probatur, tum quia pauperes intercessores sunt potentissimi
apud Deum. Quippe, ut habetur Psal. 21. *Deus non despicit depre-*
cationem pauperis. Tum quia ipsamet eleemosyna, etiam tacente
paupere, efficacissimè orat apud Deum. Idcirco dicitur Eccles. 29.
Conclude eleemosynam in corde pauperis: & hæc pro te exorabit ab
omni malo. Iansenius, & alij legunt, *In sinu pauperis,* quia scilicet,
ut ait Basilius apud Cornelium in hunc locum, *horrea divitum sunt*
ventres pauperum: & manus pauperum sunt gazophylacium Christi.
Sed melius vulgata *in corde pauperis;* idest, ut explicat Cornelius,
& alij, *in ventre, & stomacho pauperis,* quasi in ea arca tutius asser-

Luca 11.

S. Laurent.
Novarien.

Ambros.
Eleemosy-
na præfer-
tur baptis-
mati.

CLXXXVI.

Eleemosy-
na effica-
ciam præ-
stat oratio-
ni.

Psal. 65.

Psal. 21.

Eccles. 29.

Eleemosy-
na scutum
& lancea.

Glossa.

Act. 8.

Chryso-
stomus.
Eleemosy-
na pennata.

Eleemosy-
na Christi
folio assistit
ut regina.

Eleemosy-
nae aë
rea.

Eleemosy-
na reddit
Deo simi-
lem.
1. Ioan. 3.

vetur. Subditur. *Et hac pro te exorabit ab omni malo: sive ut alij, ab omni afflictione liberabit.* Ideo subditur, *super scutum potens, & super lanceam adversus inimicum tuum pugnabit.* Scutum est armorum genus defensivæ; lancea, offensivæ. Pro utraque est eleemosyna: quæ *super scutum, & super lanceam pugnabit.* Quod observans Glossa: *Eleemosyna, inquit, super scutum, quod est armatura ad defendendum; & super lanceam, quæ est armatura ad invadendum, adversus inimicum, scilicet diabolum, pugnabit, protegendo in eius tentationibus; & ipsum per victoriam repellendo.* Sed, quod magis facit ad probandum intentum, expendenda sunt illa verba, *hac pro te exorabit.* Non dicit, *pauper orabit, sed hac orabit:* quia non pauper, sed eleemosyna est, quæ orat. Quare etiam si pauper interdum improbus sit, & nullius apud Deum meriti: quodammodo, ut dici solet in Sacramentis, ex opere operato eleemosyna ipsa clamat, rogat, impetrat. Neque dicitur, *orabit, sed exorabit:* quod propriè est orando, id, quod petitur, impetrare. Quippe eleemosyna aditum habet paratum ad conspectum, & aures Altissimi. Idecirco dicitur Act. 8. Cornelio centurioni, *eleemosyna tua, & orationes tue ascenderunt in calum.* Priùs dicitur, *eleemosyna, deinde orationes.* Quia licet oratio citissimè ad Deum ascendat, priùs tamen ascendit eleemosyna, quàm oratio. Quippe, ut ait Chrysostronus homil. 7. de pœnit. *pennata est eleemosyna, aureas habens alas, ipsos oblectans supra modum Angelos.* Ideo Cornelio dicitur, *eleemosyna tua ascenderunt in calum.* Immo neque oratio, neque pœnitentia ipsa Cornelij ascendisset in calum, nisi pennis innixa eleemosynæ. Quod advertens Chrysostronus hom. 6. de pœnit. *Pœnitentia, inquit, nisi pennatam habuisset eleemosynam, nequaquam ascendisset in calum.* Neque eleemosyna solùm facillimum aditum habet ad Deum: verum etiam, quod vix de Deipara dicitur, divino folio assistit, non pedissequa, sed Regina. Quod argumentum aurea planè prosequitur eloquentia idem Chrysostronus serm. 9. in Matth. ubi: *Eleemosyna, inquit, semper Deo propinqua est; pro quibuscumque voluerit facile munus gratia impetrat. Huic cum multa fiducia porta cali aperiuntur: & veluti regina intrante, nullus ianitorum audeat dicere, quæ tu es, vel unde: Virgo est, habens alas aureas (eo nempe auro, quod pauperibus erogatur) semper intra solium regale consistens.* Si eleemosyna, ex Chrysostrono, *portæ cali aperiuntur, intratque veluti regina: magnam profectò habet eleemosynarum largitor suæ prædestinationis artham; utpotè qui eleemosynam ad Cælum præmiserit: quæ regni cælorum veluti anticipatam possessionem suo nomine capiat.*

Tertia ratio. Eleemosyna reddit hominem Deo similem. Ergo prædestinationis est signum. Consequentia patet, quia prædestinationis ultimus terminus est completa similitudo cum Deo, 1. Ioan. 3.

similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. Antecedens probatur ex Luca 6. *estote misericordes, sicut & pater vester misericors est.* Similitudinem cum Deo requirit non in omnipotentia, neque in quovis alio divino attributo, sed in misericordia, tanquam in proprio Dei caractere, seu nota. Quod expendens Gregorius Nyssenus tract. de beatit. *si misericordis, inquit, appellatio Deum decet, ad quid aliud te sermo Christi hortatur, nisi ut Deus fias, tanquam insignis nota propria divinitatis?* Vide ad quam prædestinationis sublimitatem eleemosyna extollat, ut per eam non solum homo beatus reddatur, & videns Deum, sed etiam quodammodo *Deus fiat.* Et ratio est quia, ut ait Augustinus ser. 5. de Verb. Dom. *omnes mendici Dei sumus: omnes ad ianuam magni illius patrisfamilias stamus.* Ille vero totus est in eleemosynis erogandis largissimè, tum secundum dona naturæ, dando hominibus quotidie unde alantur, & vestiantur; tum secundum dona gratiæ, tribuendo omnibus etiam infidelibus auxilia sufficientia ad salutem. Neque, ut ita dicam, alio in negotio Deus momentis singulis occupatur, quàm in eleemosynis largiendis. Ideo idem Augustinus loco cit. *mendici, inquit, Dei sumus. Vt agnoscat Deus mendicos suos, agnoscamus nos nostros.* Consonat his, quod dicitur Act. 20. *beatius est magis dare, quàm accipere: quia dando magis reddimur Deo similes.* Idem Clem. Alexandr. lib. 2. Strom. cap. 9. *Dei, inquit, imago est homo benefaciens.* Et Nazianzenus or. 16. *nihil, inquit, adeo divinum habet homo, quàm benefacere. Esto calamitoso Deus.* Nihil ad eleemosynæ dignitatem illustrius, quàm quod per eam homo veluti ad divinitatem evehitur. Minus exaggeratè de hoc quidam sapientiores ex ethnicis. Quippe Ptolemæus Philadelphus Ægypti Rex, teste Æliano, dicere solebat, *regium magis esse ditare, quàm ditescere.* Et Xenophon, teste Stobæo serm. 46. dicebat, *præclarior esse beneficia post se relinquere, quàm trophæa.* Et Agefilaus, teste Plutarcho in apophtheg. regium dicebat esse, *parva accipere, & magna largiri.* Sed magis præclare Chrysostomus homil. 33. ad pop. Ant. *melius esse scire artem dandi eleemosynam, quàm esse regem, & diademate coronari.* Quippè hæc non est ars regia, sed divina. Nam, ut ibidem addit, *eleemosyna mortem superat, diabolum cohibet, Deo reddit persimilem.* Ideo Demosthenes rogatus, quid Deo simile haberent homines, respondit, *benefacere.* Sed clarissimè S. Leo sermon. 10. de quadrag. ubi, inquit, *Deus veram misericordiam invenit, ibi imaginem suæ pietatis agnoscit.*

Quarta ratio. Eleemosyna reddit nos similes Christo. Ergo prædestinationis est signum. Consequentia patet ex illo Pauli ad Rom. 8. *quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui.* Antecedens probatur, quia tota Christi vita traducta fuit in operibus

Nyssen.

Eleemosyna evehit ad Deitatem

August.

Dei occupatio in eleemosynis largiendis. Act. 20. Clem. Alex.

Ælianus. Stobæus.

Plutarch.

Chrysost. Eleemosynæ ars plurius quæ regia. Demosth.

S. Leo.

CXXXVII. Eleemosyna reddit similes Christo. Rom. 8.

Act. 10. misericordiæ spiritualibus, & corporalibus. Ideo dicitur *Act. 10. qui pertransit benefaciendo, & sanando.* Quamvis autem vitam elegerit pauperem ad solatium pauperum, voluit tamen opera misericordiæ corporalia exercere ad exemplum divitum, pauperibus aliis eleemosynas erogando. Quod evidenter colligitur ex iis, quæ dixit Iudas Marci 14. poterat unguentum istud venundari plusquam trecentis denariis, & dari pauperibus. Non quia de egenis pertinebat ad eum (idest, non quia curaret, quod ea eleemosyna daretur egenis) sed quia fur erat, & loculos habens, ea, quæ mittebantur, portabat. Nempè ea, quæ mittebantur à devotis distribuenda pauperibus, ipse loculos habens, & pecuniæ depositarius, suffurabatur, partem talis eleemosynæ retinendo: erat quippe constitutus à Christo eleemosynarius. Quod expressè adnotavit Beda lib. 4. cap. 54. in Lucæ 12. ubi: *Ipse, inquit, Dominus, cui ministrabant Angeli, tamen ad informandam Ecclesiam suam loculos habuisse legitur, & à fidelibus oblata conservans, & suorum necessitatibus, aliisque indigentibus tribuens.* Hoc idem ad Christi imitationem præstiterunt Apostoli. Quamobrem Paulus *Act. 20. ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus ista.* Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, quoniam ipse dixit, *beatius est magis dare, quam accipere.*

Beda. Observandum est Paulum magistrum gentium, cui Orbis totius demandata erat cura spiritualis, laborasse manibus, ut haberet de quo eleemosynam præstaret pauperibus. Quod adnotans idem Beda loco cit. in ea verba Lucæ, *vendite, quæ possidetis, & date eleemosynam:* Hoc, inquit, tunc dignè fit, quando quis semel pro Domino suis omnibus spretis, nihilominus post hæc labore manuum, unde & vitam transigere, & eleemosynam dare queat, operatur. Vnde gloriatur Apostolus, *omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos.* Hoc autem profitetur Apostolus se facere ex eo quod memineras verba Domini Iesu, quoniam ipse dixit *beatius est magis dare, quam accipere.* Hoc ille & dictis præstitit, & factis. Quippe tota ejus vita, perpetua fuit bonorum omnium largitio: neque ad aliud in terras descendit è cælis, quàm amore compulsus eleemosynæ. Quæ est animadversio Chrysostomi hom. 8. de pœnit. ubi, *ipsa, inquit, eleemosyna humanum genus salvabit: ipsa nos Deo reconciliavit: ipsa infinita operata est bona. Ipsa filium Dei compulit servum fieri, & semetipsum exinanire. Hanc amulemur, per quam salvati sumus: hanc amemus.* Tota igitur, ex Chrysostomo, Christi vita, & passio non aliud fuit, quàm quædam eleemosynarum erogatio, usque ad propriarum vestium nuditatem. Qui est perfectissimus modus eleemosynæ, in egestatem redigi ad ditandos egenos.

Unde.

Eleemosynæ amor
Verbum ad
Incarnationem attraxit.
Chrysof.

Unde colligere licet Christum ipsum nihil aliud esse, quàm ipsam-
met divinam misericordiam, obiectam velamine ad miseros suble-
vandos. Quapropter cum omnes divinæ perfectiones Christo con-
comitanter in natura divina unitæ sint, tamen non dicitur à Paulo
in Christi Incarnatione apparuisse Dei infinitas, potentia, justitia, sed
misericordia: *Apparuit benignitas, & humanitas Salvatoris nostri*
Dei, ad Tit. 3. quia infinitate, omnipotentia, justitia veluti delites-
centibus, sola apparuit misericordia. Quod adnotans Bernardus,
apparuerat, inquit, potentia in rerum creatione, sapientia in guberna-
tionem: sed benignitas misericordiam maximè apparuit in Incarnatione.
Idque etiam causæ est, ut æternus Pater ab eodem Apostolo 2. Co-
rinth. 1. *Pater misericordiarum* appelletur: quia scilicet pater Christi
est, qui totus misericordia est. Estque observatio Bernardi serm. 5.
de natali, ubi *in eo*, inquit, *quod pater misericordiarum dicitur*
Deus, quis non videat proprio nomine filium designari? Proprium
igitur Christi nomen, ex Bernardo, misericordia est. In quo eodem
sensu Deipara dicitur *mater misericordiam*, quia Christi mater: per
misericordiam namque filius designatur. Dicitur autem Deus non
pater misericordiæ, sed *misericiordiarum*: quia Christus Dei filius
juxta multiplicem hominis miseriam, multiplicem exhibuit etiam
misericordiam. Quod etiam advertit Bernardus loco citato ubi, *pater,*
inquit, non misericordia, sed pater misericordiarum: quia Apostolus
nobis in filio duplicem misericordiam commendat. Unus Dei filius,
unum Verbum: sed miseria nostra multiplex multitudinem querit mi-
sericiordiarum. Si igitur Christus quantus quantus est, misericordia
est: & hac, juxta dictum Bernardi, tanquam *proprio nomine designa-*
tur: necessariò sequitur misericordes esse maximè conformes Christo,
atque ut ita dicam quidditative: quia eius nomen, & quidditas po-
tissimum misericordia est. Unde fit, ut habeant characterem electo-
rum, qui est, juxta Paulum, *ut sint conformes imaginis filij sui*, ad
Rom. 8. Idcirco quippe in Incarnatione non potentiam, aut maje-
statem, sed misericordiam exhibuit, ut possint huic homines con-
formari. Quandoquidem, ut notat idem Bernardus, *potestas subie-*
ctionem, maiestas exigit admirationem: neutra imitationem. Appa-
rui bonitas, cui possit homo, qui ad imaginem Dei creatus est, con-
formari.

In Incarn-
atione sola
apparuit
misericor-
dia.
Bernard.

Christi no-
men pro-
prium mi-
sericordia.

CLXXXVII

Quinta ratio. Per eleemosynam acquiritur jus ad gloriam. Ergo
eleemosyna signum est prædestinationis ad gloriam. Consequentia
patet ex terminis. Antecedens probatur, quia per eleemosynam fit
quidam contractus cum Deo, isque multiplex. Primus est contractus
depositi. Sicut enim pecunia ab avarissimo quoque deponitur in
tabulis nummariis apud fideles depositarios, qui eam in ferreis arcibus
asservant, ac suo tempore reddunt: ita per eleemosynas non amittitur
positi.

Eleemosy-
na est con-
tractus de-
positi.

Eleemofy-
na claudi-
tur in sinu
pauperum
tanquam in
arca.

pecunia, sed in sinu pauperis quasi in arca concluditur, juxta illud Eccl. 29. *conclude eleemosynam*, sive, ut alij, *absconde eleemosynam in sinu pauperis*, eandem recepturus in sinu Abrahæ. Quia, ut notat Chrysologus serm. 8. de jejuniis & eleemosyna, *manus pauperis sinus est Abrahæ: ubi, quicquid pauper accepit, mox reponit*. Si igitur de unoquoque fidelium rogat Ecclesia, ut ejus anima suscipiatur ab Angelis, & perducatur in sinum Abrahæ, in eo utique erogata eleemosyna custoditur: quia *manus pauperis sinus est Abrahæ*. Parum est abscondi in sinu Abrahæ, dum dicitur *absconde eleemosynam in sinu pauperis*: quia absconditur in ipsomet sinu Dei opportuno tempore restituenda, absque ullo aut fisci sequestrantis, aut latrunculi suffurantis periculo. Ideo Cyprian. tract. de oper. & eleemosyna *Patrimonium*, inquit, *Deo creditum nec fiscus invadit, nec calumnia aliqua furantis evertit. In tuto hereditas ponitur, quæ Deo custode servatur*. Si igitur avari pecuniam plerumque abscondunt in sacculis, quam fidelissimis depositariis fide publica custodiendam tradunt, ut de ea thesaurizent: æstimare debent eleemosynas abscondi in sinu pauperis tanquam thesaurum in sacculo. Ideo dicitur Eccl. 17. *vir eleemosynarius quasi sacculus cum ipso*, ut legit Lyr. utique sacculus absconditus in cælo ad thesaurizandum: quia, ut notat Chrysostomus serm. citato, *manus pauperis thesaurus est cæli. Quod suscipit, ne pereat in æternum, reponit in Cælo*. Quod significatur Eccl. cap. 29. dum dicitur, *pone thesaurum in præceptis altissimi, & proderit tibi magis quàm aurum*. Ubi Glossa *pone thesaurum in præceptis altissimi, qui præcepit fieri eleemosynam*. Quia, ut supra diximus ex Basilio, *manus pauperum sunt gazophylacium Christi*. Concludamus hoc cum Chrysostomo homil. 7. de pœnit. ubi *transfuga*, inquit, *sunt opes: quomodo tenebuntur? custodiæ fugiunt: permanent distributa*. Hæc de primo contractu depositi.

Eleemofy-
na thesau-
rus repositus
in sacculo.

Eleemofy-
na contra-
ctus mutui.

Eleemofy-
na est mu-
tuum cum
usura.

Secundus contractus est mutui. Ideo Proverb. 19. *scæneratur Domino, qui miseretur pauperi*. Unde sequitur in die judicij eleemosynarum largitorem non tam debere Deo rationem reddere, quàm a Deo mutui rationem exigere: neque tam Deum respicere ut creditorem, aut judicem; quàm ut debitorem, ac pæne reum. Quod advertens Chrysostomus homil. 5. de pœnit. *qui miseretur*, inquit, *pauperis, scæneratur Deo. Si Deo scæneretur, is ergo nobis debitor erit*. Adde non esse simplex mutuum, sed fructuosum, cum scænore. Idcirco non dicit Scriptura, *mutuatur*, sed *scæneratur Deo*: ut, ad capiendos avarorum animos, ostendat mutuuum reddendum esse cum usuris. Quod advertens Basilius in Psalm. 38. *cur*, inquit, *non dixit, qui miseretur pauperis, dat Deo? novit Scriptura avaritiam nostram insatiabilem; quæ sibi majorem ad habendum proponit redundantiam, semperque plus querit. Ideo non dixit, dat Deo; sed scæneratur Deo:*

ut avarus, & lucri cupidus audito usurarum nomine se misericordiæ dederet. Usura autem hæc non est qualiscumque: cum non centum pro centum, sed pro uno reddatur centuplum: quæ usura est inaudita, atque apud omnes inusitatissima. Quamobrem idem Chrysof. homil. 33. ad pop. Ant. fusè probat clementiam esse *artem omnium quæstuosissimam*, & homil. cit. de pœnit. *centum*, inquit, *quæris? ego centuplum tribuo.* Hanc itaque, quam in pauperes facis eleemosynam, in fœnus à me accipis. Tradunt nostrorum epistolæ de rebus Iaponicis apud eos populos in more positum, magnam à divitibus vim pecuniæ Bonziis, qui apud eos veluti sacerdotium obtinent, erogari; accepta ab iis syngrapha, qua eandem pecuniam se promittunt in altera vita cum fœnore reddituros. Hac syngrapha apud eos populos sibi divites beatitudinem pollicentur, quæ pauperibus desperanda proponitur. Quod Iaponibus inanis error, ac superstitio, hoc nobis Christiana, ac vera spondet religio, supremæ veritatis, quæ nec falli potest, nec fallere, firmissimis innixa promissis. Quicumque ergo eleemosynas erogat, syngrapham hanc accipit Dei manu subscriptam de pecunia erogata excipienda cum fœnore. Quippe, ut ait S. Leo serm. 6. de jejun. *Deus fidejussor est pauperum, & largissimus redditor usurarum.*

Chrysof.

Syngraphæ apud Iapones de pecunia reddenda in altera vita.

S. Leo.

Tertius contractus est emptionis: cum ematur eleemosynis ipsum met regnum cælorum. Ideo Chrysofomus hom. 6. de pœnit. *mercatura*, inquit, *& negotiatio tua cælum est. Da pauperi, & accipe paradysum: parva da, & magna suscipe: da mortalia, & immortalia recipe.* August. etiam in tract. de misericordia: *Eroga*, inquit, *terram, ut emas cælum: age illi gratias, qui rem tam pretiosam tam vilis pretio te facit emere. Das unde sustentetur fames hominum: accipis unde sis socius Angelorum.* Petrus Chrysologus serm. 8. de jejunio, & eleemosyna. *Da*, inquit, *homo pauperi terram, ut accipias cælum: da nummum, ut accipias regnum: da micam, ut accipias totum.*

CLXXXIX

Eleemosyna contractus est emptionis.

Sed ex his oritur dubitatio quomodo dicatur cælorum regnum eleemosynis emi, si ex oraculo Christi, *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*, Matth. 11. Ad quod respondeo regno cælorum hanc vim adhiberi non tam ferro, quàm auro, argentoque. Quadrat in hoc tritum illud Proverbium, *argenteis hastis pugna, & omnia vinces.* Argento enim pauperibus erogato, quasi argenteis hastis pugnatur. Ideo dicitur Eccles. 29. *eleemosyna super scutum potens, & super lanceam pugnabit.* De quo suprâ. Huc etiam facit adagium illud Philippi Regis Macedonum, qui nullam dicebat esse arcem adeo munitam: quæ, si eò iumentum accederet auro onustum, expugnari non posset: nempe subornatis largitione custodibus. Quod alludit yates Lyricus dum dixit, *aurum per medios ire satellites, &*

Matth. 11.

Cælum hastis argenteis per eleemosynâ expugnatur.

perrumpere amat saxa potentiùs ictu fulmineo. Arx igitur cæli man-
tissima non pilis ferreis expugnatur, sed aureis. Ideo Chrysológus
serm. cit. *da nummum, ut accipias regnum*. Bellum ergo cælo infer-
tur nummarium, nempe largitione nummorum: ac proinde violentia,
qua *violenti rapiunt illud*, sita est in superando amore inordina-
to divitiarum. Bene igitur cohærent quod *regnum calorum vim pati-*
tur, & quod acquiritur per emptionem: eò quòd fiat vis cælo largi-
tione pecuniæ. Et quia hoc fit dando, & recipiendo: ideo intervenit
contractus dati, & recepti. Quod innuit Chrysolómus hom. 6.
de pœn. *da panem, & recipe paradysum*, ecce contractum dati, & ac-
cepti: qui non est nisi contractus emptionis. Quia verò per emptionem
transfertur dominium ad emptorem, hinc est ut eleemosynarum lar-
gitor habeat signum prædestinationis amplissimum: ac proinde fe-
liciter hic vivit, ac securus moritur, tanquam perventurus ad cæle-
stem domum, quam sibi suo are coëmit. Quod si hoc alicui videatur

Eleemofy-
narum cul-
tor felix
vivit, secu-
rus mori-
tur.

Eleemofy-
næ enco-
mis.

exaggeratè dictum, intelligat esse dictum Augustini lib. 50. homil. in
principio, ubi: *Cultor*, inquit, *elemosynarum, ex eo quod are suo*
comparavit calum, feliciter vivit, & securus iam moritur. Clau-
dam hæc cum eodem Augustino lib. de eleemosyna, ubi: *Hæc est*,
inquit, *solatium grande credendum, totius virtutis nostra presidium,*
munimentum spei, tutela fidei, medela peccati, corona pacis, qua pro-
meretur Christum iudicem, & Deum computat debitorem. Quid ad
prædestinationis signum præclatius quàm id, quo quis veluti sub
su oponit dominio regnum cælorum?

Hæc autem limito primò quòd eleemosyna non sit de bonis, sive
è rebus malè acceptis alicui certo Domino debitis. Hujusmodi enim
eleemosynæ non sunt prædestinationis signum, sed reprobationis.
Quamobrem Augustinus lib. de vita Christiana c. 12. *Aliqui*, inquit,
per hoc se iustificatos existimant, eò quòd de substantia pauperum
exiguam eleemosynam faciunt; & de eo, quod plurimis abstulerunt,
uni quoddam minimum largiuntur: nutritur unus, unde plures esu-
riunt; & de multorum spolijs vix pauci teguntur. Non talem eleemo-
synam Deus querit: nec vult pietatem sui de alterius crudelitate fo-
mentari.

Eleemofy-
na non de-
bet fieri de
alienis.

Eleemofy-
na non de-
bet fieri ex
motivo va-
næ gloriæ.
Chrysof.

CXC.

Limito secundò, quod non sit ex motivo vanæ gloriæ, aut jactan-
tiæ. Quippe, qui *faciunt eleemosynam, ut honorificentur ab hominibus,*
repperunt mercedem suam. Matth. 6. Quamobrem Chrysolómus
lib. 1. de compunct. cordis. *Novi*, inquit, *plurimos eorum præcipuè,*
qui videntur distribuere indigentibus pecunias suas, non solum super-
bia, & iactantia laqueos incurrisse, sed & vitiorum aliorum mul-
torum. Nonnulli enim ob hoc largiuntur, ut amentur: aut his certè,
quos amant: aut quorum erubescunt personas. Sed & alias his similes
occasiones incurrunt: per quos non iam mandato Dei opus, quod fa-

Num est, assignatur, sed voluntati humane. Unde fit, ut tale opus mere naturale non possit esse signum prædestinationis ad finem supra omnem naturam,

Limite tertio, quod eleemosyna non sit facta ad captandam sub ea fiducia peccandi licentiam. Tum quia eleemosynæ factæ in statu peccati, licet si fiant cum debitis requisitis, maximè disponant ad recuperandam gratiam: non tamen merentur aliquod de vita æterna, quæ prædestinationis est terminus: & in hoc sensu dicitur à Paulo 1. ad Corinth. 10. *si distribuero omnes substantias meas in cibos pauperum, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest, id est ad meritum vitæ æternæ.* Tum quia eleemosynæ factæ ad captandam fiduciam peccandi, Dei iustitiam irritant, non misericordiam provocant. Ideo Augustinus lib. 21. de civit. cap. 27. *qui, inquit, dicunt, qualitercumque eleemosynas pro peccatis quotidianis, & magnis, & quantumcumque scelerum consuetudine, misericordiam posse impetrare divinam, videntur rem dicere absurdam, atque ridiculam.* Rationem reddit infra, *quia hi Christum se in hoc pascere existimant, ut licentiam malefactorum se ab illo emisse vel quotidie potius emere credentes, securi damnabilia tanta committant.* Unde infra concludit, *qui ergo dignas pro suis peccatis eleemosynas facit, prius eas incipiat facere in se ipso: cum scriptum sit, miserere anima tua placens Deo. Hanc eleemosynam, ut Deo placeat, non faciens anima sua, quomodo dignas pro peccatis suis eleemosynas facere dicendus est?* Quod si opponitur Tobie 4. *Quod eleemosyna animam à morte liberat;* respondet idem Augustinus ser. 33. ex comm. *quod eleemosyna tunc animum liberat, si criminis mortifera peccata iam deserat: ne substantiam suam offerat Deo, & animam tribuat inimico.* Idem in Enchirid. *qui vult, inquit, ordinatè dare eleemosynam, debet incipere à se ipso: est enim eleemosyna opus misericordiæ: verissimèque dictum est, miserere anima tua placens Deo.* In hoc observandum est, juxta Hieronymum, & alios, Nabuchodonosorem sequutum Danielis consilium, *redime eleemosynis peccata tua, cœpisse eleemosynas pauperibus erogare; ideoque sententiam contra eum prolatam, dilatam fuisse per annum.* Sed quia non plenè se correxit; ideo, ut notat in eum locum Cornelius, *amissu bonum clementiæ malo superbia.*

Hæc quoad triplicem limitationem nostri dicti. Quod idem tamen amplio primò ad eos, qui vel exiguam eleemosynam faciunt, quia majorem non possunt. Ideo dicitur Isaiæ 58. *frange esurienti panem tuum:* quia scilicet, qui non potest panem integrum dare pauperi, frangat, & det dimidium. Quæ est animadversio Glossæ, *Frangat, inquit, panem, qui dare totum non potest.* Ideo Aug. in Psal. 49. *Quid tam vile quàm frangere esurienti panem? Tanti valet regnum calorum. Si non habes facultatem frangendi panem, non habes domum in quam*

Eleemosyna fieri non debet ad captandam fiduciam peccandi. 1. Cor. 10.

August.

Eleemosyna vel exigua prodest non exigue. August.

inducas, non habes vestem qua cooperies; da calicem aquæ frigidæ, mitte duo minuta in gazophylacium. Tantum enim meriti vidua duobus minutis, quantum Zachæus dando dimidium patrimonium. Tanti valet (regnum cælorum) quantum habueris.

Amplio secundò ad eos, qui adeo inopes essent, sive ex necessitate, sive ex voluntaria paupertate, ut nihil dare possent. Idèd dicitur Prov. 19. *sceneratur Domino, qui miseretur pauperis.* Non dicit, qui elemosynam erogat; sed *qui miseretur.* Quia, qui eam dare non potest, & ex corde elicit actum compassionis de miseria pauperis, paratus ad dandum, si haberet: utique eo modo *sceneratur Domino*, ac si daret. Ideo Augustinus in serm. com. serm. 7. *Fortè aliquis dicit, Ego terrenam substantiam non habeo, quam possim pauperibus erogare. Accipe præclarum & præcipuum elemosynarum genus: sit in te bona voluntas: omnes homines, sicut te ipsum, diligas: pro omni ora: hoc illis desidera, quod tibi velis, &c.* Unde fit ut à pauperibus & à religiosis paupertatem voventibus elemosyna fieri possit oratione & desiderio. Quemadmodum de sancto Antonio Patavino tradunt, qui Salutationem Angelicam pro paupere petente elemosynam recitabat. Quapropter idem Augustinus in Psal. 103. *Si potes, inquit, dare, da: si non potes, affabilem te fac: coronat Deus intus bonitatem, ubi non invenit facultatem. Nemo dicat, Non habeo: charitas de sacculo non erogatur. Quippe actus internæ & externæ commiserationis vicem supplet elemosynæ. Ideo Nazianzenus oratione de amandis pauperibus, Da, inquit, aliquid vel exiguum inopi: non erit exiguum ei, qui rerum omnium eget: modò pro facultate tribuatur. Loco magni muneris, offer solatium. Si nihil habes, collachryma.*

Amplio tertio ad eos, qui exercent opera misericordiæ spiritualia, præsertim præbendo bona consilia, retrahendo peccatores à peccatis, & reducendo ad statum gratiæ. Ratio est, quia hæc elemosyna est altioris ordinis, per quam animæ esurienti & sitienti præbetur cibus & potus spiritualis: hospes & exul reducit ad viam patriæ: nudus vestitur habitu gratiæ: ægrotus non solum visitatur, sed etiam sanatur: mortuus non sepelitur, sed resuscitatur: animæ denique esurienti, erranti, nudæ, ægrotanti, mortuæ subvenitur. Quod expendens Chrysostomus hom. 3. in 1. ad Cor. *Nullius, inquit, rei pretium est cum anima conferendum: ne totus quidem mundus. Quare etiamsi divitias innumeras pauperibus dederis, nihil tale efficies, quale is qui convertit animam.* Ideo dicitur Iacobi 5. *Qui converti fecerit peccatorem ab errore via sua, salvabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum.* Quippe, ut ait Gregorius epist. lib. 6. epist. 27. *Tanto quis erit magis à suis peccatis omnibus absolutus, quanto per eius vitam aliorum anima è peccatorum suorum nexibus erue- rint.* Rationem reddit libro 19. Moralium cap. 6. *Si enim, inquit,*

August.

Elemosyna erogari potest desiderio, & compassionem.

Elemosyna altioris ordinis cõversio peccatoris.

Chrysost.

Iacob. 5.

Gregor.

magna mercedis est à morte eripere carnem quandoque morituram; quanti meriti erit à morte animam liberare in caelesti patria sine fine victuram? Denique dicitur Matth. 5. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Quod de misericordia intelligitur impensa ad sublevandam miseriam tum corporis, tum animæ. Ideo in misericordia maximum prædestinationis signum statuitur. Quippe, ut ait Augustinus serm. 44. ad fratres in Eremo, *sola misericordia hominem ducit ad Deum: sola Deum deducit ad hominem.* Hæc de sexto prædestinationis signo in misericordia reposito.

Matth. 5.

August.

C A P U T X I.

Sextum reprobationis signum avaritia, & immisericordia in pauperes.

Dico undecimè. Avaritia & immisericordia reprobationis est signum. Hoc dictum colligitur ex præcedenti. Breviter tamen Probatur primò è Scripturis. Primus locus Prov. 21. *Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis; & ipse clamabit, & non exaudietur.* Reprobatorum autem est ad Deum clamare, & non exaudiri, juxta illud Psal. 17. *Clamaverunt, nec erat qui salvos faceret; ad Dominum, nec exaudivit eos.* Consonat Tobias cap. 4. *Noli avertere faciem tuam ab ullo paupere; ut nec à te avertatur facies Domini.* Ex opposito autem antecedentis sequitur oppositum consequentis, quod si quis faciem suam avertit à paupere, Deus avertit faciem suam ab eo. Ideo Augustinus sermone 5. de verbis Domini, *Quam frontem, inquit, habes petendo ad Dominum Deum tuum, qui non agnoscis patrem tuum?* Ideo idem Augustinus in Psal. 42. *Vis, inquit, orationem tuam volare ad Deum? Fac illi duas alas, ieiunium & eleemosynam. Sine his alis iacet oratio; & sine orationis ascensu non obtinetur misericordia.* Adde sine Dei misericordia salvari neminem.

Avaritia reprobationis signum.

Psal. 17.

CXCI.

Secundus locus est Matth. 25. *Ite maledicti, &c. esurivi enim, & non dedistis mihi manducare, &c.* Eodem igitur modo condemnantur, ac si eleemosynam denegassent Christo ipsi petenti: quod peccatum gravissimum foret, & manifestum reprobationis indicium. Quamobrem cætera peccata taceri, quia minora, expressè docet Chrysostomus hom. 6. de Pœnit. ubi *Non dixit, inquit, quia fornicati estis, quia furtum fecistis, &c. mala quidem hæc manifestè, sed respectu negantis eleemosynam sunt secunda.* Quia nimirum, posito quod Christus protestatus sit omnibus se suam personam collocare in paupere, injuria facta pauperi, facta est Christo. Ideo dicit ipse re-

Eleemosynæ denegatio omnibus criminibus anteferretur.